

**NON.
NO.
NEIN.**

Say No!
Stop
violence
against
women

Násilí na ženách je zakořeněno v nerovném postavení žen ve společnosti. Tento stav odráží nevyvážené rozdělení sociální, politické a ekonomické moci mezi ženami a muži. Jedná se o jedno z nejčastějších porušení lidských práv v dnešní době a formu diskriminace, která působí nebo může působit fyzickou, sexuální, psychickou nebo ekonomickou újmu či utrpení (1). Násilí na ženách snižuje jejich důstojnost a nedotknutelnost a způsobuje závažnou újmu rodinám, komunitám a společností. Odhaduje se, že každá třetí žena v EU (neboli 61 milionů ze 185 milionů) zažila od svých 15 let fyzické nebo sexuální násilí, či obojí (2).

Celkový rozsah násilí na ženách se obtížně odhaduje. Násilí na ženách je stále nedostatečně hlášeno a společensky stigmatizováno, což v konečném důsledku znamená, že je ohlášen jen zlomek případů. V České republice policii spíše důvěřuje 62 % obyvatel (3).

Index genderové rovnosti z roku 2015 institutu EIGE ukázal, že tam, kde lidé mají tendenci více důvěřovat soudním orgánům, je míra nahlášených případů násilí vyšší (4). Odhaduje se, že v České republice násilí zažilo 32 % žen, což je zhruba stejné procento jako v EU celkově (5).

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) odhaduje, že náklady spojené s partnerským násilím na ženách by v České republice mohly dosahovat 2 miliard EUR ročně. Institut k uvedenému číslu došel podle metodiky, kterou používal ve své studii z roku 2014 (6) a kterou mohou členské státy aplikovat na své prostředí, jako to učinilo Estonsko v roce 2016 (7).

Jaká jsou fakta?

- V roce 2003 59 % českých žen uvedlo, že se nejméně jednou v životě staly obětí násilí ⁽⁸⁾.
- Výsledky průzkumu agentury FRA z roku 2014 ukázaly, že 32 % žen v České republice od svých 15 let zažilo fyzické nebo sexuální násilí a 16 % obyvatel České republiky uvedlo, že znají ženu ze svého okolí nebo sousedství, která se stala obětí domácího násilí ⁽⁹⁾.
- V období 2009–2013 bylo zaznamenáno 2 999 případů znásilnění, z toho 1 867 osob bylo vyšetřováno a usvědčeno ⁽¹⁰⁾.
- V roce 2013 bylo v České republice současným nebo bývalým partnerem zabito 21 žen ⁽¹¹⁾.

Je-li důvěra v policii nízká, je méně pravděpodobné, že oběti případy násilí oznámí.

Je násilí na ženách v České republice trestné?

Domácí násilí je podle českého trestního zákoníku trestným činem a zahrnuje partnery žijící ve společné domácnosti. Znásilnění a sexuální útok jsou rovněž považované za trestný čin. Nezákonné je též pronásledování s trestní sazbou až tři roky. Sexuální obtěžování je zahrnuto v antidiskriminačním zákoně z roku 2009, který zaručuje ochranu před obtěžováním a sexuálním obtěžováním na základě pohlaví, sexuální orientace a dalších chráněných důvodů.

Jaká opatření se v České republice přijímají za účelem vymýcení násilí na ženách?

Oddělení rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR se v nedávné době zaměřilo na prevenci domácího násilí, což zahrnovalo širokou škálu aktivit od provedení odborné analýzy, přípravy metodik a brožur, mediálních kampaní po spolupráci a výměnu příkladů správné praxe v rámci dvoustranného partnerství s norskou neziskovou organizací Alternativ til Vold (Alternativa k násilí). ATV je profesionální výzkumné a intervenční centrum, které se zabývá problematikou domácího násilí a souvisejícími aspekty. Organizace ATV se také aktivně podílela na přípravě Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015–2018. Uvedené aktivity umožnil též Program CZ13: „Uplatňování hlediska rovných příležitostí žen a mužů a podpora sladování pracovního a soukromého života / domácí násilí a genderově podmíněné násilí“ financovaný z Norských fondů.

Správná praxe ukazuje cestu

V roce 2012 byla provedena národní studie „Ekonomické dopady domácího násilí“, kterou vydala organizace proFem, která usiluje o zlepšení situace v oblasti domácího násilí a jiných forem násilí – zejména na ženách – prostřednictvím lobbování, vzdělávání, vydávání informačních a poradenských publikací a přímé podpory osob ohrožených domácím násilím či jinými formami násilí. Průzkum proběhl na vzorku 3 000 žen ve věku 18–65 let v České republice a výsledky ukázaly, že 40 % žen zažilo během svého života domácí násilí a že každý rok se obětí domácího násilí stane 400 000 žen. Ekonomický dopad domácího násilí v České republice byl v roce 2010 odhadnut na 1 328,2 milionu Kč ⁽¹²⁾.

V roce 2012 česká vláda přijala Národní strategii boje proti obchodování s lidmi v České republice na období 2012–2015. Ministerstvo vnitra každoročně vypisuje dotační programy pro nevládní organizace působící v oblasti prevence obchodování s lidmi. V roce 2010 bylo vyčleněno 3 832 480 Kč pro dotační titul „Prevence v oblasti obchodování s lidmi a pomoc obětem obchodování s lidmi“ (13).

V roce 2015 vláda ČR schválila Akční plán prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015–2018. Provádění opatření stanovených v akčním plánu by mělo vést ke zlepšení aktuální úrovně ochrany osob ohrožených domácím a genderově podmíněným násilím (včetně dětí v rodinách zasažených domácím a genderově podmíněným násilím), efektivnější prevenci tohoto typu násilí, profesnímu rozvoji a odborné přípravě příslušného personálu a podpoře systematické práce s pachateli násilí. Jedná se o druhý akční plán prevence domácího násilí. První byl na období 2011–2014.

Jak jsou ženy a dívky chráněny?

Ženy, které se v České republice stanou obětí domácího násilí, mají ze zákona přístup k ochranným opatřením. Soud může nařídit předběžné opatření v trvání až jednoho roku, je-li ohrožen život, zdraví, svoboda či lidská důstojnost oběti. Porušení ochranného příkazu je trestným činem. Policie může násilnou osobu vykázat z domácnosti a znemožnit jí kontakt s obětí (14).

Česká republika podepsala Úmluvu Rady Evropy o prevenci a potírání násilí vůči ženám a domácího násilí (Istanbulskou úmluvu) v květnu roku 2016, ale ještě ji neratifikovala. Istanbulská úmluva představuje nejobsáhlejší mezinárodní úmluvu, která se tímto závažným porušováním lidských práv zabývá.

Jaká pomoc je v České republice k dispozici?

Oběti domácího násilí mohou vyhledat podporu na lince pomoci DONA (251511313). Linka je k dispozici 24 hodin denně, ale je zpoplatněna podle místních sazeb. Linku provozuje nevládní organizace Bílý kruh bezpečí (15).

Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí (116 006) je bezplatná služba podpory obětem, která je dostupná 24 hodin denně, 7 dní v týdnu (16). V roce 2015 tato linka přijala téměř 4 000 hovorů, z toho více než tři čtvrtiny volajících tvořily ženy (17).

V České republice jsou čtyři azylové domy pro ženy, které se staly obětí násilí. Celková kapacita těchto domů je 96 míst. V roce 2014 v nich bylo ubytováno 122 žen a 104 dětí po celkovou dobu 17 668 dní (18).

V České republice jsou čtyři azylové domy pro ženy, které se staly obětí násilí. Celková kapacita těchto domů je 96 míst.

**Linka pomoci DONA (251511313)
Linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí (116 000)**

V roce 2015 přijala linka pomoci obětem kriminality a domácího násilí téměř 4 000 hovorů, z toho více než tři čtvrtiny volajících tvořily ženy.

Poznámky

- (¹) Rada Evropy (2011). *Úmluva Rady Evropy o předcházení násilí páchanému na ženách a domácímu násilí a boji proti němu a důvodová zpráva Rady*. Edice smluv Rady Evropy č. 210. K dispozici na adrese: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/210>
- (²) Agentura Evropské unie pro základní práva (2014). *Násilí na ženách: průzkum napříč EU, stručně o výsledcích*. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.
- (³) Evropská komise. (2016). *Eurobarometer*. K dispozici na adrese: <http://ec.europa.eu/COMMFrontOffice/PublicOpinion/index.cfm/Chart/getChart/themeKy/18/groupKy/88>.
- (⁴) Evropský institut pro rovnost žen a mužů (2013). *Gender Equality Index Report [Zpráva týkající se indexu genderové rovnosti]*. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk. K dispozici na adrese: <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/Gender-Equality-Index-Report.pdf>.
- (⁵) Ibid. Míra ohlášeného násilí v celé EU je 33 %.
- (⁶) Evropský institut pro rovnost žen a mužů (2014). *Estimating the costs of gender-based violence in the European Union (Odhad nákladů spojených s genderově podmíněným násilím v Evropské unii)*. Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.
- (⁷) *Cost of Domestic Violence in Estonia* (Náklady spojené s domácím násilím v Estonsku). K dispozici na adrese: https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Sotsiaal/Norra/vagjivalla_hind.pdf.
- (⁸) http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/exchange_of_good_practice_es/cz_comments_paper_en.pdf.
- (⁹) Agentura Evropské unie pro základní práva (2014). *Násilí na ženách: průzkum napříč EU, stručně o výsledcích*. Úřad pro publikace Evropské unie: Lucemburk.
- (¹⁰) https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Pekingska_deklarace_Zprava.pdf.
- (¹¹) Společné údaje Eurostatu a UNODC. (2013).
- (¹²) http://www.profem.cz/shared/clanky/103/profem-studie2b-web_1.pdf.
- (¹³) https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/Pekingska_deklarace_Zprava.pdf.
- (¹⁴) <http://poems-project.com/wp-content/uploads/2015/02/Czech-Republic.pdf>.
- (¹⁵) www.donalinka.cz.
- (¹⁶) <http://www.bkb.cz>.
- (¹⁷) <http://www.donalinka.cz/aktuality/n103-linka-pomoci-obetem-kriminality-a-domaciho-nasili-116-006-za-prvni-rok-existence-prijala-temer-4-tisice-hovoru/>.
- (¹⁸) Zpráva organizace WAVE 2015 o úloze specializovaných podpůrných služeb pro ženy v Evropě. (2015). Informace o zemích. K dispozici na adrese: http://files.wave-network.org/researchreports/WAVE_Report_2015.pdf.

Evropský institut pro rovnost žen a mužů, EIGE

Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE) je znalostní centrum EU zaměřené na genderovou rovnost. EIGE poskytuje odborné znalosti a spolehlivé srovnatelné údaje o genderové rovnosti. Podporuje tím tvůrce a tvůrkyně politik a všechny příslušné orgány v jejich úsilí, aby se rovnost žen a mužů stala skutečností pro všechny v Evropě.

Více informací:

<http://eige.europa.eu>

<http://www.twitter.com/eurogender>

<http://www.facebook.com/eige.europa.eu>

<http://www.youtube.com/eurogender>

<http://eurogender.eige.europa.eu>

Evropský institut pro rovnost žen a mužů, EIGE
Gedimino pr. 16 LT-01103
Vilnius
LITVA
Tel. +370 52157444
E-mail: eige.sec@eige.europa.eu

Úřad pro publikace

Paper	MH-04-16-656-CS-C	978-92-9493-458-1	10.2839/250471
PDF	MH-04-16-656-CS-N	978-92-9493-457-4	10.2839/50774